

Det kongelige samferdselsdepartement
Det kongelige nærings- og fiskeridepartement
Det kongelige forsvarsdepartement

Rammeverk for samhandling om militære behov for transportinfrastruktur

Fastsatt 12. desember 2024

1. Innledning

Transportsystemet er grunnleggende for effektiv forflytning av militære styrker og materiell, og for den sivile understøttelsen av militær innsats. Fra et totalforsvarsperspektiv er det derfor viktig at militære behov så langt det lar seg gjøre blir hensyntatt ved utbygging eller utbedring av sivil transportinfrastruktur.

Det er flere mål og hensyn som skal avveies mot hverandre i utviklingen av transportsystemet. Målene og prioriteringene i Nasjonal transportplan 2025-2036 ligger til grunn for den langsiktige utviklingen av transportsystemet. Forsvarets hovedprioriteringer er forankret gjennom Langtidsplanen for forsvarssektoren 2025-2036.

Utbygging og utbedring av transportinfrastruktur er som regel både tid- og kostnadskrevende, og planleggingen av større infrastrukturprosjekter går vanligvis over flere år. For å kunne ta hensyn til militære behov er det derfor viktig at disse behovene så langt det lar seg gjøre inkluderes i de ordinære prosessene for planlegging, utredning og prioritering av tiltak og ressursbruk i transportsektoren.

Rammeverk for samhandling om militære behov for transportinfrastruktur skal bidra til inkludering av militære behov i transportplanleggingen. Dokumentet etablerer en fast tverrsektoriell faggruppe på etats- og virksomhetsnivå, og fastsetter ansvar og arbeidsfordeling. Faggruppen skal utarbeide en behovsanalyse med beskrivelse av militære behov for transportinfrastruktur, til bruk i transportplanleggingen.

2. Formål og avgrensning

Formålet med rammeverket er å bidra til effektiv kartlegging, rangering og formidling av militære behov for transportinfrastruktur. Rammeverket skal legge til rette for rettidige, koordinerte og forankrede innspill fra forsvarssektoren til relevante prosesser i transportsektoren.

Rammeverket skal på den måten bidra til at transportsektoren kan utrede målrettede tiltak som kan bidra til å ivareta militære behov for transportinfrastruktur. Utredningene vil inngå i grunnlaget for prioriteringer i transportsektoren, herunder innspill til budsjettprosesser og fremtidige nasjonale transportplaner. Rammeverket vil også legge til rette for at forsvarssektoren holdes orientert om relevante prosesser knyttet til tiltak i transportsektoren.

Rammeverket omfatter ikke militære behov for ulike *tjenester* i tilknytning til infrastrukturen (trafikkovervåkning og -styring, drift, vedlikehold). Militære behov for sivile *transportressurser* (kjøretøy, fly, mv.) er heller ikke omfattet. Rammeverket omfatter imidlertid eventuelle tjenester som anses som en del av infrastrukturen og/eller som krever store og langsiktige investeringer eller anskaffelser. Eksempler på slike tjenester kan være rullende materiell på jernbanen, reservebrummateriell og avsetting av arealer.

Rammeverket erstatter ikke Avinor AS' samhandlingsmodell med Forsvaret. Rammeverket erstatter heller ikke transportvirksomhetenes samarbeid med Forsvaret innenfor rammen av liaisonordningen til Forsvarets operative hovedkvarter (FOH).

3. Ansvar

Arbeidet med å kartlegge, rangere, vurdere og prioritere tiltak som ivaretar militære behov i transportinfrastrukturen involverer Forsvarsdepartementet (FD), Samferdselsdepartementet (SD) og Nærings- og Fiskeridepartementet (NFD), samt deres underliggende virksomheter som skal delta i arbeidet, jf. punkt 4. Det kan også være nødvendig å involvere Kommunal- og distriktsdepartementet i saker som gjelder kommunalt- eller fylkeskommunalt forvaltningsnivå.

FD og Forsvaret har ansvaret for at de militære *behovene* for transportinfrastruktur blir kartlagt, samordnet, rangert og formidlet til transportsektoren, jf. punkt 6 under.

SD, NFD og transportvirksomhetene har ansvaret for at *tiltak* som kan bidra til å ivareta de kartlagte militære behovene for transportinfrastruktur blir utredet, samordnet og vurdert for videre oppfølging i transportsektoren.

Fylkeskommunene har ansvaret for fylkesveiene, samt for fylkesveiferjer. Ev. militære behov på fylkesveinettet må formidles til fylkeskommunen på hensiktsmessig måte.

4. Tverrsektoriell faggruppe for vurdering av militære behov for transportinfrastruktur

For å sikre at militære behov kartlegges og formidles til transportvirksomhetene på en måte som gjør det mulig å følge opp, er det nødvendig med både militærfaglig og transportfaglig kompetanse i arbeidet. Det skal derfor etableres en fast tverrsektoriell faggruppe på etats- og virksomhetsnivå for å kartlegge, vurdere og rangere militære behov for transportinfrastruktur.

Forsvaret har ansvaret for å organisere og lede faggruppen, samt involvere øvrige etater i forsvarssektoren ved behov.

Statens vegvesen, Jernbanedirektoratet, Bane NOR SF, Luftfartstilsynet, Avinor AS og Kystverket skal være representert i faggruppen. Fylkeskommunene skal også inviteres til å delta med en representant i faggruppen. Andre berørte virksomheter i transportsektoren skal involveres ved behov. Formålet med deltakelsen er å bidra med transportfaglig kompetanse i arbeidet med å kartlegge militære behov for transportinfrastruktur (tekniske forhold og annen infrastrukturkompetanse, transportavvikling, mv.). Transportvirksomhetene skal også bidra med kompetanse knyttet til transportplanlegging og prosesser for planlegging, utredning og prioritering av tiltak i transportsektoren.

Den tverrsektorielle faggruppen skal utarbeide en arbeidsplan med utgangspunkt i dette rammeverket, herunder definere arbeidsform, fremdriftsplan, deltakelse i arbeidsgruppen, mv. Forsvaret skal, i kraft av å lede arbeidsgruppen, orientere FD, SD og NFD om arbeidsplanen.

Deltakelse i arbeidsgruppen skal fremgå av departementenes tildelingsbrev til etatene, oppdragsbrev til Bane NOR SF og bestilling til Avinor AS.

Den tverrsektorielle faggruppen skal ha oversikt over øvrige relevante prosesser knyttet til militære behov for transportinfrastruktur og samordne eller avgrense disse opp mot arbeidsgruppens arbeid så langt det er hensiktsmessig. Dette inkluderer krav og forventninger til militær mobilitet som følger av NATOs vertslandsstøttekonsept (NATO HNS), samt arbeid innenfor Nordic Defence Cooperation (NORDEFECO), The Nordic Transport Cooperation Committee (NTPC), mv.

5. Leveranser fra den tverrsektorielle faggruppen

På bakgrunn av arbeidet i den tverrsektorielle faggruppen skal Forsvaret utarbeide en behovsanalyse (en rapport) som gjør rede for kartlagte og rangerte militære behov for transportinfrastruktur. Den tverrsektorielle faggruppen skal bidra i utarbeidelsen av analysen.

Behovsanalysen skal inneholde følgende:

- a) En beskrivelse av kartlagte militære behov for kapasitet og standard på transportinfrastruktur i Norge, med utgangspunkt i Forsvarets og NATOs planverk. Behovene bør så langt det lar seg gjøre konkretisere hva som skal forflyttes, langs hvilke transportkorridorer, tidskrav, mv.
- b) En rangering av behovene redegjort for i punkt a). Rangeringen skal reflektere det rent militære behovet for den enkelte infrastruktur, uavhengig av dagens kapasitet og standard på infrastrukturen.

Beskrivelsen og rangeringen vil danne utgangspunkt for transportvirksomhetenes videre oppfølging, jf. punkt 8.

Behovsanalysen oppdateres årlig, og skal foreligge innen medio juni hvert år.

6. Forankring

Behovsanalysen er formelt Forsvarets produkt. Behovsanalysen forankres derfor i Forsvaret og oversendes SD og NFD som forsvarssektorens samlede militære behov for transportinfrastruktur. FD, Statens vegvesen, Jernbanedirektoratet, Luftfartstilsynet, Kystverket, Bane NOR SF og Avinor AS skal stå på kopi på oversendelsen.

7. Gradering

Den tverrsektorielle faggruppen bør tilstrebe å fremstille relevant informasjon om rangerte militære behov for transportinfrastruktur ugradert. Dette er avgjørende for at innholdet i størst mulig grad skal kunne benyttes i de ordinære prosessene for planlegging, utredning og prioritering av tiltak og ressursbruk i både departementene og transportvirksomhetene.

8. Oppfølging av kartlagte militære behov

SD, NFD og transportvirksomhetene har ansvaret for at tiltak som kan bidra til å ivareta de kartlagte militære behovene for transportinfrastruktur blir utredet, samordnet og vurdert for videre oppfølging i transportsektoren.

Oppfølging av tiltak som kan bidra til å ivareta militære behov i transportsektoren skal inngå i ordinære prosesser for vurdering og beslutning på lik linje med andre tiltak, med mindre annet blir eksplisitt besluttet av departementene. Slike prosesser kan være:

- arbeidet med statsbudsjettet og omtale i budsjettproposisjoner
- arbeidet med langtidsplaner og omtale i Nasjonal transportplan, Langtidsplan for forsvarssektoren og andre relevante meldinger og proposisjoner til Stortinget
- tildelingsbrev og andre oppdrag til transportvirksomhetene

Avhengig av bl.a. tiltakenes størrelse og ressursbehov, må forslag til tiltak og prioritering av disse forankres og besluttes av virksomhetene, regjeringen eller Stortinget. Store prosjekter følger på vanlig måte kravene til statens prosjektmodell.

For militære behov for transportinfrastruktur som ikke er i statlig eie vil eventuell oppfølging finne sted i dialog mellom infrastruktureier og staten.

Virksomhetene i transportsektoren skal i oppfølgingen av faggruppens behovsanalyse, og etter nærmere bestilling fra departementene, holde Forsvaret orientert om fremdrift i utredning, planlegging og implementering av eventuelle tiltak på kort og lengre sikt som kan bidra til å ivareta de kartlagte militære behovene for transportinfrastruktur.

FD, SD og NFD skal samordne innspill til relevante planprosesser på departementsnivå, samt forberede politisk behandling og prioritering av identifiserte tiltak. Andre relevante departementer involveres der det er aktuelt.

9. Revidering av rammeverk

Rammeverket justeres og/eller oppdateres ved behov.